

Miha Mazzini

Enaindvajseto nadstropje

Domači so Milanu pozabili voščiti za rojstni dan, zato pa je v službi prejel dve čestitki. Prvo mu je izpisal stroj za beleženje prihoda in drugo strežnik za e-pošto. Tega se je razveselil, saj je program napisal sam pred sedemnajstimi leti, ko se je zaposlil v Korporaciji. Med letom se je dostikrat vprašal, kdaj bodo program zamenjali, kot so vse druge, z avtorji vred.

Pridružil se je kolegom pred avtomatom za kavo. Pogovor je spet tekkel o reorganizaciji, ki so jo napovedali tisti iz enaindvajsetega nadstropja – tako so imenovali upravo -, in se počasi zožil na ugibanja o odpuščanjih. Običajno jutro.

Začutil je delovanje kave in se napotil proti stranišču, a ga je sredi hodnika prestregel šef in ga poslal v peto nadstropje na nujni sestanek. Gornjemu oddelku so ga posodili za večji projekt.

Poskušal se je osrediniti na beležko in zapiske, a oči so mu uhajale po novem prostoru in obrazih, ki jih ni bil navajen. V tem nadstropju jih je več imelo težave s kožo kot v njegovem. Namesto oken so na zidu viseli motivacijski plakati, na enega je nekdo prilepil pasico Dilbertovega stripa. Skozi rešetke klimatizacije je pihal topel zrak z rahlim vonjem po plesnobi in se mešal z vonjem sosedu, od katerega je izpuhtevala jutranja ploha.

Milan je zastavil eno samo vprašanje, na pravem mestu, smiselno. Oči vseh so se obrnile vanj, a tudi v tem trenutku se ni mogel otresti občutka, ki ga je navdajal vsak trenutek službe in se že razširil na prosti čas – čezenj je padla folija in ga zavila pred svetom. Starost, to je začetek starosti, je znova pomislil: hkrati sem in nisem tu. Črevesje je izpuščalo zvoke, podobne onim, ki so jih prebivalci Pompejev ignorirali, in proti koncu sestanka je moral že močno stiskati zadnjico. Ko je oddelčni vodja sprožil palec iz iztegnjene desnice in so stoli zaropotali, se je Milan pognal na hodnik. Obroč okoli pasu je komaj sledil nogam.

V olajšanju je opazil, kako zelo se stranišče v petem nadstropju razlikuje od tistega v četrtem. Večje kabine, drugače razporejene, skrajna desna celo z oknom. Stopil je vanjo in dolgo gledal požarne stopnice ter prezračevalne cevi na nasprotnem zidu. Namesto običajnih belih so nalepili ploščice v rahlo modrem odtenku. Radovednost je za trenutek pretrgala folijo okoli Milana: Mar je mogoče, da se razlikujejo vsa stranišča v stolpnici?

Po službi se je v dvigalu stisnil čisto ob tipkovnico in gledal zbujanje in ugašanje števil. Dvajset nadstropij, mu je v zavest priplavala odtrganina misli, nato druga: dvajset stranišč. Trenutek obmolka, ko mu je dih zastal, nakar jasno vprašanje: mar v Korporaciji obstaja človek, ki je uporabil že vsa?

Ustrašil se je čudnega občutka, ki ga je zaznal v sebi. Infarkt? Ne, le folija je izginila. Svet je postal spet nov.

Doma je opravil vse rutine, a z mislimi pri stolpnici Korporacije. Takoj ko se je odmaknil od nje, je svežina sveta obledela in zahrepenel je po njej.

V misli se mu je splazila beseda "osvojitve": dve nadstropji je že osvojil in tudi tretje in drugo ne bi smeli povzročati težav. Med odmorom za malico bi lahko šel na obisk h kateremu od znancev sistemcev, nakar bi se opravičil in stopil na stranišče. V prvem nadstropju ima Korporacija vložišče, torej neprestan tok teles – ne bi bil sumljiv. Pritličje: varnostniki. Problem. Spomnil se je le dolgega hodnika in vrat z napisi, ki so prepo-vedovali vstop.

Žena je pričela govor, ki je postajal vedno gostejši. Stavki so tleskali obenj kot pnevmatično kladivo. Milan je koval načrte o osvajanju spodnjih nadstropij, starejša hči je pregledovala kataloge oblek za valetu in včasih izbruhnila v jok zaradi fanta, mlajša pa je le pritekla in zgrabila grižljaj, spotoma med športnima aktivnostma. Žena je govorila o tem, da je nihče ne posluša, ne v šoli ne doma.

Zjutraj je Milan očitno pospešil ritual, kar je ugotovil šele, ko se je opekel ob prvem srku čaja. Hitel je v službo, preskakoval luže, ki jih je cedil izginjajoči sneg, in prispel zasopljen in poten. Na stranišču si je obrisal čelo in pazduhe s papirnatimi brisačami in oprema, ki jo je gledal sedemnajst let, se mu je ob primerjavi s petim nadstropjem zazdela pusta.

Med odmorom je pohitel po stopnicah navzdol in ni imel potrpljenja za načrt. Obisk je preskočil in takoj zavil na stranišče.

Ni mogel.

Trudil se je, se znova prepotil, a ni šlo.

Grenkost poraza mu je kalila srce.

Tolažil se je, da se mu je zgodilo nekaj običajnega. Po navadi je šel na stranišče le dvakrat ali trikrat na teden – ne more kar vsak dan -, a občutek neuspeha je ostal.

Na poti domov se je ustavil v trgovini. Med kupovanjem sestavin za kosilo se je spomnil mučenja na stranišču. Tako rad je imel mehko, gobasto hrano, ki se topi v ustih! Odnesele je zavitke nazaj in nabral paketke zelenjave in sadja. Hčerki nista opazili, žena pa ga je sumničavo gledala, a ničesar rekla.

Naslednji dan je moral steči v tretje nadstropje takoj po kavi. Sadje in zelenjava torej res delujeta! Na spletu je poiskal nekaj receptov, guglanje o straniščih pa pustil za doma. Oddelčni vodje Korporacije so vsako jutro dobivali sezname spletnih strani, ki so jih obiskali zaposleni.

Nov slog kuhanja sta tokrat opazili tudi hčerki.

Zelenjava in sadje sta se pokazala močnejša, kot je bil predvideval, in osvojitev drugega nadstropja se mu je sfižila. Na stopnicah so ga napadli taki krči, da se je moral vrniti na izhodišče. Pripadal je tisti generaciji, ki je še prebirala priročnike, zato si je kupil knjigo o vegetarijanski kuhinji in naslednji teden disciplinirano uravnoteževal hrano in prebavo.

Nehal je guglati o straniščih in izločanju; nekateri ljudje so o tem pisali, kot da bi bili rojeni brez razpoke na riti.

Dieta je prinesla uspeh. V drugem nadstropju so imeli namesto papirja električne sušilce.

Za osvojitev prvega nadstropja se je maskiral z veliko kuverto, ki jo je sredi dejanja moral držati med zobmi. Kabine se ni dalo dobro zapreti in ogledalo je požirala rja.

Pritličje je ostajalo skrivnost. Med odhajanjem iz službe je pozorno opazoval vrata, zastajal, pogledoval proti kameram, se zazdel samemu sebi sumljiv in odhitel.

Do sedaj je smatral obuvala na ježka za energetske najbolj učinkovite, saj jih je zapel z eno potezo. Zaradi obsedenosti z načrtom ni pomišljal, ko si je kupil čevlje z vezalkami. Med ugašanjem računalnika jih je zrahljal, da si jih je potem lahko zavezoval v pritličju. Po dobrem tednu, že sredi pomladanskega deževja, se je v monolitu pokazala razpoka: eden od popoldanskih varnostnikov je puščal vrata v garderobo priprta. Milan ni mogel videti veliko, le hodnik in nov niz vrat. Na prvih je pisalo Skladišče čistil, torej mora biti WC blizu.

A kako naj kar vstopi? Predstavljal se je ujetega med ogromnimi telesi varnostnikov, prsti se stiskajo v pesti, členki izbočijo ... Potreboval je upravičen razlog, viden tudi tem fizikalcem.

Starejša hčerka je vstopila v njegovo sobo z dolgim monologom o fantu, ki se odloča, in na sredi je Milan padel v multiplo stanje: hkrati je sedel v tem govoru in v vseh prejšnjih, do vrtca nazaj. Rekel ji je: "Daj mu nogo!", jo prijel za ramena, zasukal in pospremil na hodnik. Njen izbruh joka ga je udaril skozi vrata.

Štirinajst dni je potreboval za razpored površnega vratarja in še en dan za priročnik o naravnih odvajalih. Na jutro akcije se je že na tešče najedel suhih sliv. Med delom jih je žvečil kot ostali čokoladne ploščice. Popoldne je mislil, da bo eksplodiral. Znoj mu je lil po čelu, majica se je zlepila s srajco in gate so kot potopljeni prometnik usmerjale tok proti stegnoma. Bolelo je, včasih električno sikajoče. Nekaj sodelavcev ga je z varne razdalje vprašalo, ali se dobro počuti.

Vrata so ga čakala priprta. Opotekel se je skozi, izbuljene oči so se svetile med znojnimi kapljicami. Četudi bi ga kdo videl, ne bi dvomil, kako nujno je.

Ni trajalo dlje od minute. Majhno stranišče, najcenejši WC papir, nekaj grafitov na plastiki. Smrad po težki mesni hrani.

Med kosilom se je smehljaj od ušes do ušes. Starejša hčerka ni več govorila z njim, mlajša pa je obsedela in preklinjala, ker ji je tik pred zdajci partnerica odpovedala skvoš.

“Kaj pa če grem jaz?” je presenetil samega sebe.

Prvih petnajst minut je mislil, da bo umrl. Zrak je goltal kot žareče železo, iz sonca pod grodnico so bolečine sevale v roki. Počasi so popustile, zrak se je razredčil in Milan je začel zadevati žogico, nekajkrat celo v pravo smer. Po tekmi sta šla na pivo in sok in zavedel se je, da je že dolgo ni dobro pogledal. Puberteta je iz nje naredila štirioglato škatlo mišic in kit. Poudarila jih je s čeladasto pričesko, izpod katere je včasih zadonelo krepko preklinjanje. Na stopnicah mu je povedala, da jo je z vabilom zelo razveselil. V mehki trenutki je storil nekaj, kar je takoj obžaloval: rezervirala sta naslednji termin.

Med vožnjo domov je molčala. Ko je v garaži ugasnil avto, se ni odpela in izstopila, zato je obsedel tudi sam.

“Razmišljam o tem, kaj bi bila, ko odrastem ...”

Ni dodal drugega kot nedoločljiv medmet.

“A bi bil jezen, če bi bila ...”

Pogledal jo je v štirioglati obraz in skrb v njenih očeh ga je ganila.

V glavi mu je vstala slika hčerke, kako v sosednjem ograjenem prostoru programira za Korporacijo.

“Kaj?” je strahoma vprašal.

Nekajkrat je vzdihnila in izdihnila, preden je zmogla:

“Lezbijka,” je šepnila.

“AH!” je veselo odmahnil z roko in dodal:

“Briga me!”

Objela ga je in se mu zjokala na prsih.

V šestem nadstropju so delali vodje projektov in sistemski analitiki. Pripravil si je izgovor in krenil. Na stranišču je manjkala ena sama ploščica, siva luknja je zevala namesto nje.

“Lažji del je za mano,” je pomislil in se vprašal: “Kaj pa sedaj?”

Od sedmega nadstropja navzgor se je začejalo neznano ozemlje. Komerciala, pravna služba, nato oddelki, za katere sploh ni vedel, kaj počno. Nekateri so se imenovali kar divizije in ni si mogel predstavljati, kakšna stranišča imajo.

Pogovor na hodniku se je vrtel samo še okoli odpuščanja. Tokrat naj bi še pred poletjem Korporacija vse programersko delo izročila Indiji ali Kitajski, v stavbi bi ostali le najnujnejši vzdrževalci. Preživel je že nekaj zmanjševanj stroškov. Po navadi so sledila kakemu milijone težkemu neumnemu nakupu uprave, ki so ga poskušali uravnovesiti z odpuščanjem najslabše plačanih in strožjim nadzorom nad študentskim delom.

Občasno je padel v dolge mesece skrbi in neprespanih noči. Razmišljanja, kako bo novico sporočil ženi in si predstavljal njen odziv.

Tokrat je upal, da ima še zadosti časa za vsa stranišča. Odločno je vrgel kozarček v smetnjak za plastiko in se odpeljal v sedmo nadstropje.

Na hodniku je klepetalo nekaj žensk, ki so zastale odprtih ust. S prezirrom in sumom so ga premerile od jopice, zapete na dva gumba, prek prevelikih in opletajočih kavbojk do copat, v katere se je preobul v službi.

“Koga iščete?” je zasekala najstarejša.

“Eeee ...”

Stopile so naprej in val njihovih parfumov, učvrščenih pričesk in konice čevljev so ga porinile proti dvigalu.

“Imate dovolilnico?” se je pridružila mlajša. Za trenutek je pomislil, da mu kimajo, a gnus na njihovih obrazih je odkril, da se le ne morejo odtrgati od njegovega oblačenja.

Stokaje se je pognal v dvigalo in panično udaril po gumbu.

“Oprostite, oprostite,” je jecljal.

Zapirajoča se vrata so prekrila zmagoslavne nasmeške.

Zvečer je potrkal na vrata starejše hčerke.

“O! O!” je plosknila od veselja in odpeljala sta se v nakupovalno središče.

Dizajnerska obleka, diskretno svetleča kravata in zloščeni čevlji so ga napravili nevidnega. Osmo, deveto in deseto nadstropje je lahko osvojil v zaporednih dneh. Zataknilo se je v enajstem. Navajeno je zavil proti moškemu stranišču in vstopil v čajno kuhinjo. Klepetavi mladenki sta pogoltnili nadaljevanje stavka. Prestrašeno, ne vzvišeno – obleka je torej delovala.

Naslednji dan je nekajkrat obkrožil nadstropje, a moškega stranišča ni našel. Zavedel se je, da srečuje le ženske in začel je prebirati imena na vratih. Niti enega moškega.

Sredina Korporacije je torej povsem ženska.

Naj jo preskoči?

NE!

So stvari, ki jih moški preprosto mora storiti. Četudi na ženskem stranišču.

Za pisalno mizo je prebredel trenutek obupa: kaj če ga zalotijo?

Starejša hčerka ga je vprašala, kdaj bosta spet šla po nakupih, z mlajšo je počasi dojel pravila skvoša, žena pa je vdrla v njegovo sobo in uperila prst v elegantni suknjič na obešalniku.

“Varaš me!”

“A?”

“Ne zanikaj, prasec! Nisem slepa! Šport, zdrava hrana, novi čevlji, nove obleke, shujšal si! Ločila se bom!” je siknila in zaloputnila vrata za sabo.

S kakšnim izgovorom bi lahko prišel na žensko stranišče? Maska? Hitrost: priteče, opravi, gre? Naj ponovi zvijačo iz pritličja? Kaj če ...

Biip, biip, biip ...

Nejevoljno je pogledal proti desni. Pivkajoči zvok se je počasi približeval in utripal zraven njegove ograde.

“Inventura,” je rekel rdečelasl možakar s pivskim trebuhom in pritisnil čitalec ob monitor, računalnik, stol, mizo, vsakič biip, biip, biip ...

Po službi si je kupil laserski meter v tehnični trgovini, na otroškem oddelku veleblagovnice pa dolgo iskal primerno kvakajočo igračo. Zelena želvica je končno ustrezala. Zjutraj se je oblekel po starem in se v jopici ter pretegnjenih kavbojkah čudno počutil. Na hodniku je srečal ženo, ki ga je premerila in frknila:

“Ho! Delaš se, kot bi se nič ne zgodilo! Hočeš, naj bo vse, kot je bilo! Želiš si me nazaj! Nikoli! Konec je! Ne poskušaj me prepričati.”

Obrnila se je in zdijvala po hodniku. V miru je preizkusil meter in igračko:

Gliib-gliib-gliib.

Hm.

V službi je vzel blok z zapiski, natisnil preglednico, ki je spominjala na inventurni list, zataknil pisalo v žep in krenil v enajsto nadstropje. Na hodniku sta stali umetni blondinki na visokih petah, ki sta obenj prilepili pogleda, polna studa. Stopil je do omare, z laserskim metrom rdeče posvetil na inventarno številko, v žepu pa stisnil želvico. Kradoma je pogledal ženski, a je bil zanju že neviden.

Pred vstopom v stranišče je potrkal, pokukal, posvetil na nekaj inventarnih števil in se zaklenil v kabino.

Starejša hčerka se mu je prišla zahvalit, ker jo je iz govorjenja pripravil do dejanj. Uredila je zadevo s fantom. Pokimal je in se vrnil v sanjarjenje – je mogoče, da je našel način, s katerim bo osvojil preostala nadstropja? V časih njegovega študija so programiranje pojmovali kot ustvarjalno delo; izteklo pa se je v dolga leta ponavljanja enega in istega. Spet se je počutil živega, polnega zanimanja, edino, kadar je vstopila njegova žena ...

– stala je pred njim in morala je govoriti že nekaj časa. O tem, da je nihče ne poslušaja, ona pa se razdaja. Vendar je sedaj tega konec, govorila je z odvetnikom, dala mu je najlepša leta svojega življenja, pripravil je papirje, tu naj podpiše –

... se mu je zdelo, da ga je plastika spet ovila. Odvetniku je dala najlepša leta? Ni ga zanimalo. Potopil se je v preigravanje trenutkov adrenalina: vrata dvigala se odpro, stopi na hodnik, krene v pravo smer. Kje se znova začne moška stranišča? V komerciali, oglasnih oddelkih in nižjih pravnih službah jih gotovo ni, a kako je višje? In čisto na vrhu? Poskušal se je spomniti članov uprave, niti ene ženske!

Pomislil je na odvajala in osvajanje več nadstropij dnevno, a se je ustavil, ne, ne sme biti pogolten. Užitek je pot, ne cilj, se je spomnil napisa na enem od motivacijskih plakatov v svojem nadstropju.

Moška stranišča so se vrnila šele v šestnajstem nadstropju. V devetnajstem pa je stopil iz dvigala in obstal sredi steklene kletke. Nikogar ni videl, le na levih in desnih vratih je mežikal čitalec kartic. Ni hotel niti poskusiti s svojo, saj so vodje dobivali sezname, kdo se je registriral na katerih vratih ob kateri uri, vključno s spodletelimi poskusi. Zadenjsko se je umaknil v dvigalo in odločno udaril po najvišji tipki. Tudi tu kletka.

Gumba za enaindvajseto nadstropje pa sploh ni bilo. V njem so se le enkrat na mesec zbrali člani uprave in poročilo so objavili vsi poslovni dnevnikarji.

Na poti domov je želvico poklonil enemu od otrok pred vrtcem, meter pa doma spravil v škatlo z orodjem. To je bilo torej to. Največ, kar je lahko dosegel.

Naslednji dan je zamudil v službo, saj so ulico blokirali policaji. Iskali so pedofila, ki je včeraj nagovarjal otroke.

Ob kavi se programerji niso pogovarjali, marveč vpili. Tisti iz enaindvajsetega bodo odpustili vse programerje! Član sindikata je omenil stavko, ostali so pritrjevali, on pa je slonel v kotu in razmišljal, ali naj sploh popije kavo. Saj ni imelo več smisla.

Vrniti se mora v realnost, a kaj ko je tako siva!

Ni se mogel spomniti, ali sta se z ženo že ločila ali ne. Pred dvajsetimi leti je bil zaljubljen vanjo, pred devetnajstimi jo je imel rad, zdaj pa ... Zmignil je z rameni. Edino, kar je trajno, je smiselno delo in on ga je pravkar pustil nedokončanega. Poskusil se je tolažiti, da je storil vse, kar je bil mogel, še več, storil ...

“... pa gremo gor, v devetnajsto!” je odločno zatrdil predstavnik sindikata, plešasti očalar, in požugal s pestjo v tišino okoli sebe.

“Devetnajsto?” se je zdrznil Milan, in šele ko so se vsi obrnili vanj, je doumel, da je spregovoril naglas.

“Ja, k vodjem divizij! K direktorju v dvajsetega nas itak ne bodo spustili.”

“Grem lahko zraven?”

Sindikalist ga je presenečeno pogledal.

“Najdlje je v firmi,” je nekdo potihoma rekel, upajoče.

Točno opoldne so se začela pogajanja v veliki sejni sobi devetnajstega nadstropja. Predstavniki programerjev so zahtevali jasne odgovore, in dokler jih ne dobijo, ne bodo delali. Ni bilo videti, da bi vodje skrbelo, a ob enih so se jim pridružili sistemci in čisto naključno je odletel prvi strežnik. Leva stran mize se je pričela panično spogledovati.

Med prvim sestankom je Milan vprašal le, kje je stranišče.

Drugi dan stavke so jim vodje pričeli predvajati preglednice in jih zasipati s številkami. Proti koncu delavnika so stavkajoči tonili v utrujenost in njihove zahteve so vodenele. Eden od vodij je na mizo postavil sporazum in sindikalist je segel po peresu.

V tem trenutku je Milan udaril s pestjo po mizi:

“Stop!”

Sam ni vedel od kod, a povezal je podatka iz prve in zadnje preglednice in razkril laž – jasno in glasno je zastavil vprašanje, še enkrat udaril po mizi in uperil prst v strop:

“Hočemo gor!”

Kratek prispevek o stavki so predvajali v večernih poročilih in hčerki sta se mu vrgli okoli vratu. Vedno sta vedeli, da je junak, četudi se je do sedaj dobro skrival. Žena se ni prikazala.

Programerji so stali okoli avtomata za kavo in se pogovarjali. Milan je pogledoval proti stranišču, a zavest se mu je izostrila na motivacijskem plakatu pred njim: sreča je tisto, kar doleti pripravljene. Stisnil je zadnjico in se zadržal. Opoldne se je zrušil še en strežnik in uro pozneje so že sedeli v dvajsetem nadstropju.

Direktor je bil videti manjši in mehkejši kot na promocijskih fotografijah, le smehljal se je enako sladko. Razume njihove stiske, je rekel, in

začel z dolgim govorom, v katerem je lepil besede kot legokocke, vsaka je sodila k vsaki. Milan se je opravičil in odšel na stranišče. Marmor, zatemnjene luči, zvočnik v kotu z ambientalno glasbo. Ko je splakoval školjko, si je predstavljal pošiljko, kako pada proti vodjem divizij, skozi pravo, komercialo, kadrovske, mimo njegovih kolegov in na dnu skozi varnostnike in čistilke. Še enkrat je potegnil vodo in jo gledal, kako tone.

Direktor je končal monolog in sindikalistu ponudil iste papirje. Milan je dobil občutek že videnega, a se je spomnil, da meša domače in službeno. Res mora pri ženi preveriti, ali sta še skupaj.

Sindikalist se je uprl in protestno vstal. K dvigalu jih je vodila tajnica in jim s kartico odpirala vrata. Šli so mimo stopnic v enaindvajseto nadstropje in Milan je pomislil:

“Sem storil napako? Bi moral ob prihodu zaostati in steči gor? Toda, mar ima vrhnje nadstropje sploh svoje stranišče?”

Prispevek na poročilih je bil tokrat daljši. Stavki so se pridružili programerji in sistemci drugih korporacij.

Sredi noči je obotavljaje se vstopila žena in mu govorila o možnosti novega začetka. Sedla je na posteljo in halja se ji je razprla.

“Nimam časa, nimam časa,” je zamomljal in se vrnil k ogledovanju fotografije stolpnice pod namizno lučjo. V fotokopirnici so mu jo povečali s platnice letnega poročila in prilepil si jo je na zid. Dodal je še močno povečan satelitski posnetek, na katerem je videl, da je vrhnje nadstropje le polovično, ostalo je terasa. Krivil je kovinsko držalo luči in si osvetljeval sliki. Da, glede na vertikalno vseh ostalih, je tudi enaindvajseto nadstropje imelo stranišče.

Direktor je ponovil monolog in končal z istim gibom. Tudi sindikalist je padel v ponovitve, odšli so.

Stavki so se pridružili programerji manjših podjetij in začele so se razprave na državni ravni. *Outsourceanje* je postalo splošno rabljena beseda. Sindikalist je pred kamerami izgubil živce in zavpil, da imajo dovolj tega sranja, nakar je v posnetek segla Milanova roka in ga prijela za rame. Kamerman je z zamudo trznil navzgor in ujel umirjen Milanov obraz, kako mu očetovsko odkimuje, naj ne govori tako. Slika se je znašla na naslovnica časopisov.

Znotraj stavkovnega odbora se je počasi središče moči prenašalo k Milanu. Edini se ni razburjal, mirno je spremljal direktorjeve monologe, hkrati pa niso mogli pozabiti njegove pronicljivosti, s katero je razkril laž.

“Govoriti hočemo z upravo,” je zahteval od direktorja, ki se je le nasmejal. Še štirinajst dni manjka do rednega sestanka in – razširil je roke – naj si ne domišljajo, da so tako zelo pomembni.

Načrt s pobegom po stopnicah je spodletaval vsak dan sproti. Ker so ga začeli pojmovati kot vodjo, so ga rinili na čelo in tudi tajnica je s pogledom visela na njem. Možnost je dokončno potonila, ko je neko jutro tako ukrivil glavo, da je na vrhu stopnic zagledal steklena vrata in utripajoč čitalec.

Med nastopom v TV-omizju je povedal, da jih imajo šefi za robote, v resnici pa so ljudje s čisto običajnimi potrebami.

Med desetinami pisem neuravnovešencev je dobil tudi nekaj ženitnih e-ponudb.

V soboto zvečer ga je poklical direktor osebno. Ali ima mogoče jutri čas, kadar koli, recimo ob enajstih?, stranski vhod.

Sam ga je tudi pričakal ob dvigalu in sedel na isto stran pogajalske mize kot Milan. Dolgo ga je opazoval, se nasmihal, izrazil občudovanje, nato še:

“Nisem se zavedal, da imam v podjetju tako odločnega in trdega pogajalca. Z veseljem bi vas imel bliže sebi, recimo, kot predstavnika delavcev v upravi?”

Pomignil je proti enaindvajsetemu nadstropju.

Upanje se je v Milanu razprlo kot dežnik.

Direktor je zaznal zanimanje in se nasmehnil:

“Seveda pa bi morali naše zaupanje upravičiti in podpisati pogodbo. Ni smisla, da tako močna korporacija stoji zaradi malenkostnega zadržka.”

Milan je klonil na naslonjalo. Tudi direktor se je sprostil in čakal.

Tako torej, lahko bi uresničil svoje sanje, a izdati bi moral tovariše. Pogledal je navzgor, v smer stranišča v enaindvajsetem nadstropju. Cilj njegove živosti, prebuditve. Nato pogled proti rokam. Sedemnajst let programiranja. Izgubljenih let.

Zabolelo ga je v trebuhu in mu zakrulilo po črevesju. Moral bo na stranišče.

Počasi je izpustil sapo skozi nosnice.

Mar bo zaradi smiselnega dela postal izdajalec? Ni bilo vprašanje, le grenka misel. V sebi ni našel brezobzirnosti, ki bi mu pomagala prek vseh ovir in ga napravila res uspešnega.

Je mar mogoče, da je skrajni egoizem edino, kar te pripelje do uspeha? Volja, trdo delo, priprave, inovativnost štejejo samo do določenega nadstropja?

Z zavistjo je pogledal direktorja. Zakaj se nisem rodil gnusobnež kot on? Ne pa tak ...

Tak ... sklonil je glavo. Droben glasek v njem ga je zmerjal z zgubo, luzerjem, pridaničem in se vrtel v nedogled.

“Ne,” je rekel, “ne, ne morem.”

Direktor je namrščil obrvi. Namenoma je poudaril čudenje nad tem, da se je bil uštel. Sekundo pozneje se mu je obraz spet spremenil v smehljaj svetle prihodnosti. Bo pač ponovil ponudbo sindikalistu ali komu drugemu iz odbora, dokler ne bo našel roke, ki bo sprejela nalivno pero. Milana je navdala jeza. Mora preprečiti – kaj če medije takoj seznaniti s poskusom podkupovanja?

Vendar, mar ima še smisel?

Glasek ga je kljuval in mu drobil možgane.

Nima, nima.

Vstal je, si popravil jopico, presenečeno gledal, kako je oblečen, nato se spomnil, da je dela prost dan.

Sklonjen kot starec je stopil proti vratom in direktor mu je molče sledil.

Pred straniščem se je ustavil in obrnil k spremljevalcu:

“Oprostite, moral bi na stranišče. Samo minutko.”

Direktor je že hotel pokimati, ko se je zdrznil:

“O, oprostite. Nekaj je narobe z napeljavo. Vodovodarji pridejo v ponedeljek.”

Milan je vdano prikimal in se že hotel premakniti.

“Ampak,” mu je direktor ponudil kartico in zamahnil proti stopnicam, “saj greste lahko gor! Prva vrata desno.”